

A photograph of a crime scene investigation on a grey asphalt surface. A person's hand is visible in the upper left corner. Two yellow evidence markers are placed on the ground; marker '2' is clearly visible, and marker '1' is partially visible to the left. A yellow crime scene tape is stretched across the scene. In the bottom left corner, a black book lies flat. The title 'jan seghers partitura smrti' is overlaid in white text, with 'jan' and 'seghers' on one line and 'partitura smrti' on the line below.

jan
seghers
partitura
smrti

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

To, co se stalo devatenáctého října 1941 za svítání v Liebigově ulici ve frankfurtském Westendu, nebylo nijak neobvyklé. Totéž se na podzim toho roku dělo v mnoha německých městech a vesnicích. A přece to byla událost, která dvanáctiletému Georgovi během několika minut od základů změnila život.

Večer předtím mu maminka překvapivě sdělila, že má jít na noc do protějšího domu k manželům, s nimiž se přátelili, protože ona s tátou druhý den brzy ráno odjede na návštěvu k příbuzným. Georg si sbalil tašku s toaletními potřebami a pyžamo a pak si šel číst do svého pokoje. Krátce před půlnocí mu zakleпали na dveře. Když se s nimi loučil, všiml si, že tatínek i maminka vypadají neklidně a objímají ho déle než jindy. Protože věděl, že by mu stejně neřekli pravdu, na nic se neptal. Otec otevřel dveře na ulici, rozhlédl se po okolních domech a dal synovi znamení. Georg přešel silnici, ani se neohlédl.

Probudil ho hluk, který se najednou ozval z ulice. V první chvíli nevěděl, kde je. Ze zvyku hmatal po vypínači lampičky na nočním stolku, ale sáhl do prázdna. Přejel prsty po pokrývce a uvědomil si, že není jeho vlastní. Potom otevřel oči a snažil se prohlédnout tmu. Když rozeznal obrys velkých stojacích hodin, rozpomněl se. Vstal z postele, přešel k oknu, trochu odsunul závěs a podíval se dolů na dosud temnou ulici. Dvě auta, limuzína a malá dodávka, stála s rozsvícenými reflektory a otevřenými dveřmi před domem, v němž žil Georg s rodiči. Ve všech oknech jejich bytu se svítilo. Po obou stranách vchodu rozeznával dva uniformované muže. V rukou měli pušky.

Jako první vyšla z domu maminka. Na hlavě měla šátek a nesla dvě těžké tašky. Těsně vedle ní šel nějaký muž, chytil ji za loket a postrčil ji do dodávky.

Potom přišel tatínek doprovázený malým mužem v klobouku a plášti. Stáli ve světlém obdélníku domovních dveří. Georg viděl, jak se otec otočil a ukázal dovnitř. Muž zavrtěl hlavou. Vzal pušku, chytil ji za hlaveň, rozmáchl se a udeřil

Georgova otce pažbou do zad. Georg otevřel ústa, ale nevykřikl. Viděl, jak se tatínek zapotácel a upadl obličejem na chodník. Zhlédl, jak malý muž vrátil pušku tomu uniformovanému a kývl na něj. Vtom si chlapec uvědomil, že stojí bosýma nohama v louži. Všechno udělal správně. Věděl, že nesmí křičet. Moč ale zadržet nedokázal.

Příštích čtyřiašedesát let se Georg bude snažit zapomenout na tu noc i na své rodiče.

Když se monsieur Hofmann toho rána pokoušel ukrojit z velké sušené šunky plátek, který chtěl donést mademoiselle Blanche, čepel nože mu zajela rovnou do ruky. Strnule sledoval, jak se mu v dlani hromadí krev a odkapává na desku stolu. Sáhl po čisté utěrce a omotal ji kolem rány. Potom šel do koupelny, posadil se na okraj vany a chvíli počkal. Nakonec vyndal ze zrcadlové skříňky velkou náplast a přelepil si místo mezi palcem a ukazováčkem levé ruky. Drobná mrzutost, nic víc. Než po nehodě odstranil všechny stopy, už na ni téměř zapomněl.

Snad žádnou část roku neměl monsieur Hofmann raději než konec května a začátek června. To si už mohl být jistý, že chladné dny skončily a nevrátí se v nenadálém závanu zimy. Nebe nad Paříží bylo modré, jak jen mohlo být, zeleň stromů byla dosud svěží a chladný vánek foukající od Kanálu ulehčoval dýchání. Jednou větou: počasí bylo právě tak mírné, aby muži jeho věku dělalo dobře.

Byla neděle dvacátého devátého května 2005. Monsieur Hofmann byl příjemně rozrušený. Večer bude poprvé v životě sedět v televizním studiu a vyprávět sám o sobě. Ještě nevěděl, jaké následky pro něho ten den bude mít. Přesto se ho zmocnil slabý neklid, který se snažil potlačit, i když se mu celkem zamlouval.

Vstal o půl hodinky dřív než jindy, otevřel zelené okenice a pohledem přelétl městské střechy a hřbitov Père Lachaise, kde ve slunci zářily náhrobní kameny. Zašel do kuchyně, natočil vodu do konvice a postavil ji na sporák. Když se oholil a vyčistil si zuby, zdvihl hlavu a zaposlouchal se. Na okamžik dostal strach, že sporák poprvé v životě zapomněl zapnout, ale hvízdání konvice mu vzápětí signalizovalo, že je dosud pánem svých smyslů a voda vře za obvyklou dobu.

První šálek kávy si vypil vestoje a pak se vrátil do koupelny, aby se osprchoval. Byl hrdý na to, že vždycky působil čistotně,

a snažil se této pověsti dostát i ve stáří. Kalhoty měl vždy čistě vyprané, košile vyžehlené a boty naleštěné. Tím víc ho nyní nazlobilo, když zjistil, že mu trocha krve potřísnila kalhoty, takže se musel znovu převléknout.

Nakonec si nasadil slamák, zaklapl dveře bytu, sešel čtyři patra a o minutu později vyšel na náměstí Nadaud, kde bydlel už třicet let.

Jako téměř každé ráno zahájil svou procházku po čtvrti návštěvou Journalu, bistra naproti stanici metra. Když viděl, že má ranní směnu Sandrina, usmál se a zamával na ni. Jako vždycky si vzal z věšáku nejnovější vydání *Le Monde*, objednal si tartine a kávu s mlékem, a než mu je Sandrina donesla, byl už zabraný do čtení. V televizi, umístěné pod stropem, běželo opakování včerejšího fotbalového zápasu, ale nikdo z hrstky hostů v Journalu se na ně nedíval. Když monsieur Hofmann dosnídal, položil na umělohmotný talířek odpočítanou útratu i se spropitným, pozdravil a vydal se na cestu.

Prošel stinnou avenue Gambetta a na dolním konci odbočil na široký bulvár de Ménilmontant. Před ním šla mladá žena tmavé pleti. Měla na sobě modrý kostým s bílými puntíky. Držela za ruku malé černé děvčátko, které se za monsieur Hofmannem kradmo ohlíželo. Usmál se na holčičku, ale v jejím obličejí byla jenom čirá zvědavost. Stařec vrhl krátký pohled na nohy její matky a potom začal myslet na smrt.

Myslel na svůj pohřeb a na přátele a známé, kteří budou stát u jeho hrobu. Doufal, že toho dne nebude pršet a nikdo nebude muset spěchat domů. Mělo by svítit slunce, ale měl by tam být i nějaký strom, pod kterým bude možné schovat se do stínu. Potom by všichni měli uměřeným krokem opustit hřbitov a ještě si někde společně dát něco k pití, vyměnit si pár vzpomínek na zemřelého. Aby si všichni zachovali den jeho pohřbu v paměti jako krásný čas. Tak si to monsieur Hofmann přál.

Pár lidí po něm bude truchlit, ale ve čtvrti nebude ani poznat, že právě zemřel někdo, kdo tu žil tolik desetiletí. Příštího rána obchodníci znovu rozloží své stánky, poslíčci s pizzou budou svištět ulicemi na červených mopedech, Afričané z úklidové služby budou košťaty zametat chodníky a restauratéři rozestavovat na chodnících židle. Všechno půjde dál jako doposud.

Zneklidňovala ho ta myšlenka? Ano i ne. Monsieur Hofmann byl přesvědčený, že vážit si života umí jen ti, kdo si uvědomují jeho konečnost. Když je člověk mladý, musí občas pomyslet na smrt, aby ze samé bujnosti nezhloupł. Když je starý, musí na ni myslet, aby si vychutnával dny a nesklouzl k mrzutosti. Přesto občas zalitoval, že nevěří na věčný život. Ačkoliv tady ve čtvrti bylo asi víc božích domů, víc kostelů, synagog, mešit a templů než jinde ve městě, on k žádnému náboženskému společenství nepatřil a nevěřil na zmrtvýchvstání těla ani duše. Byl přesvědčený, že člověk po sobě zanechá jen několik málo stop a že i ty brzy vyblednou. Monsieur Hofmannovi bylo sedmdesát pět let, těšil se dobrému zdraví a doufal, že bude žít ještě dlouho. Přesto měl jedno přání, které bylo ještě silnější. Ať už se stane cokoli, chtěl umřít dříve než jeho přítelkyně Blanche.

Svoji čtvrť opouštěl jen zřídka, ale jednou v roce, vždycky kolem Velikonoc, podnikl okružní cestu po městských hřbitovech, aby navštívil hroby žen a mužů, kteří mu v uplynulých desetiletích bývali blízcí. Většinou to byli číšníci a tanečnice. Monsieur Hofmann ještě před několika lety provozoval malé revuální divadélko na úpatí Montmartru, a tak bylo přirozené, že okruh jeho známých tvořili lidé ze stejné branže.

Mademoiselle Blanche byla jednou z prvních dívek, které u něho tenkrát začínaly. Přicházely do Paříže ze všech možných částí země, některé i z Belgie, z Německa nebo z kolonií, a snily o tom, že udělají štěstí u některé ze známých pařížských baletních společností. Nakonec si většina z nich musela přiznat, že nejsou tak nadané. Nechaly se najmout do

některého z nesčetných varieté, kde večer co večer tancovaly a svlékaly se před převážně mužským publikem. Madeleine u něho nebyla ještě ani dva týdny, když mu poprvé vlezla do postele. Měla zářivé tmavé oči a pleť barvy světlého kaštanu. Hlavně však nebyla tak hubená jako ostatní tanečnice a právě to se mu na ní líbilo. „Spím s tebou, protože tě mám ráda,“ řekla mu, „a až tě jednou mít ráda přestanu, bude s tím konec. Jestli budeš mít jiné ženy, nechci o tom nic vědět. Ale kdyby ses někdy rozhodl odejít, chci být první, kdo se to dozví.“ Měla pravdu. Spával s jinými ženami a ona s jinými muži. Nikdy se nerozešli, přestože si dodnes ponechali každý svůj byt. Časem se asi jeden do druhého zamilovali. Propásli však okamžik, kdy si to mohli vzájemně vyznat. Od prvního dne si tykali, ona však přesto trvala na tom, aby ji stejně jako ostatní oslovoval mademoiselle Blanche. Tak se stalo, že brzy už i v jeho myšlenkách nesla pouze toto jméno. Ona jemu říkala Georges.

Kousek před stanicí metra Belleville se monsieur Hofmann zastavil ve stínu kaštanu. Jeho přítelkyně už seděla na jedné ze židlí před kavárnou La Veilleuse, kde se již řadu let každé dopoledne setkávali. Před ní stál na kulatém stolku šálek espressa a sklenice vody. Věděl, že mademoiselle Blanche ho už dávno viděla, ale protože to patřilo k jejich každodennímu rituálu, dělala, jako by si ho ještě nevšimla. Teprve když došel blíž, zavřela oči a čekala, až ji políbí na obě tváře. Potom se na něho s úsměvem podívala a řekla: „To je to nejkrásnější, co mám, Žoržíčku, kdybych tě neměla...“

Na tahle slova se těšil od chvíle, kdy se ráno probudil.

„Co máš s rukou?“

„Nic. Byl jsem nešikovný. Řízl jsem se.“

„Jak se dnes cítíš?“ zeptala se.

„Dobře,“ odpověděl. A po krátkém zaváhání: „Upřímně řečeno, jsem trochu nervózní.“

„Kvůli té své malé?“

„Co tím myslíš?“

„Co tím myslíš, co tím myslíš,“ opičila se po něm. „Dobře víš, co tím myslím. Tu tvoji novinářku myslím.“

Věděl, že mademoiselle Blanche svoji zlost jen předstírá. Líbilo se mu ale, že dělá, jako by žárlila.

„Chceš o tom mluvit?“ zeptala se.

„Nevím,“ řekl, „možná ano, možná ne.“

„Znáš můj názor,“ řekla.

„Ano,“ opáčil, „znám tvůj názor.“

„A co máš v té tašce?“

„Kousek šunky. Pro tebe.“

„Ach, Žoržíčku, ty jsi na mě tak hodný. Kdybych tě neměla...“

„Tak?“

„Tak bych asi měla někoho jiného.“

Přibližně ve stejnou dobu stála u dokožán otevřeného okna v ložnici obrovského bytu ve starém domě na východním konci Paříže mladá žena. Dívala se ven na avenue Raphael a na parčík, kde na lavičkách posedávaly chůvy, klábosily spolu a občas napomínaly své svěřence. Valerie měla dvacet sedm let, byla svobodná, bezdětná a pracovala pro televizní stanici *arte*. Dívala se na kolotoč s koňmi a labutěmi otáčející se v raním slunci, na loutkáře stavějícího své dřevěné kulisy a na dvě staré dámy pokoušející se máváním přivolat taxík.

Pak se otočila a vrhla rychlý pohled do pokoje, kde Victor pořád ještě ležel zachumlaný v peřinách a spal.

Valerie ucítla, jak jí naskočila husí kůže, když ji záclona pošimrala na holých nohou. Viděla, že na okraji parku zastavila velká limuzína, vystoupil uniformovaný šofér a otevřel dveře dvěma dětem. A najednou si tu připadala tak cize jako nikdy předtím. To, na co se dívala, nebyla její čtvrt; to, kde se probudila, nebyla její postel; a ani ten muž, se kterým tu strávila noc, nebyl její. Krátce se zamyslela a pak se rozhodla.

„Odcházím,“ řekla.

A protože Victor nereagoval, zopakovala svá slova hlasitěji: „Odcházím, slyšíš?“

Spící Victor se nevrle otočil na druhý bok a zalezl ještě hlouběji pod peřinu.

„Slyšíš mě, ty pitomče? Říkám, že odcházím.“

Aniž by se na ni podíval, natáhl k ní ruku. „Pojď sem,“ zamumlal. „Pojď zpátky do postele. Máme ještě čas.“

Posbírala si věci, které předchozího večera odhodila vedle postele, zašla do koupelny, oblékla se, z věšáku si vzala kabelku a zabouchla za sebou dveře bytu. Bosky seběhla po mramorovém schodišti tři poschodí. Až v přízemí se obula. Z recepcie ji zvědavě pozoroval vrátný.

„Bonjour, monsieur,“ řekla Valerie a usmála se na něho.

Muž mlčky kývl.

„My se neznáme,“ pokračovala. „Když jsem se sem kolem vás včera večer plížila s panem Foretem, asi jste si zrovna trochu zdříml... Ne, ne, nikdo vám nic nevyčítá. Udělejte mi ale jednu laskavost. Až se dnes odpoledne vrátí z cest madame Foretová, vyřidte jí prosím hezký pozdrav. Od Neznámé. Řekněte jí, že se mi v její posteli spalo hrozně špatně a... že se to už určitě nebude opakovat.“

Vrátný na ni vyvalil oči. Mrkla na něho, popřála mu dobrý den a vyšla z domu. Vlastní odvaha jí dodala křídla, takže bez rozhlížení vběhla do vozovky. Někdo zatroubil, uslyšela skřípění brzd, potom za čelním sklem zahlédla nadávajícího řidiče, jenž své auto zabrzdil jen několik centimetrů od ní. Až když dorazila na druhou stranu ulice a stála na chodníku, roztrásla se. Vešla do parku a sedla si na volnou lavičku. Prohrábla kabelku, ale zjistila, že balíček cigaret zůstal ležet na nočním stolku Sandriny Foretové. Valerii klesly ruce na kolena, minutu zírala do země a pak se rozplakala.

Před dvěma lety, poté co dokončila studia a začala psát pro několikery menší noviny, navštívila poprvé Victorův koncert. Seděla v první řadě, tužku v ruce, blok na kolenou, a upřeně na něho zírala. Přestože koncertoval už od dětství, pořád ještě ho považovali za mladého nadějného klavíristu. Tehdy se o něm neobjevil snad ani jediný článek, v němž by se nepřetrásl jeho „chlapecký šarm“ a „podmanivý úsměv“, i když na pódiích už dávno stály nové zázračné děti. Za to, že k němu kritici ještě pořád byli tak laskaví, mohla určitě i Sandrine, jejíž pověst vlivné hudební vědkyně chránila jejího muže před záludnostmi této branže.

Když jela Valerie toho večera domů, musela na něho bez přestání myslet. Polovinu noci se převalovala v posteli a šeptala jeho jméno. Potom vstala a napsala kritiku na jeho koncert, tak vtipnou, výstižně formulovanou, ale současně i tak ostrou a zraňující, že jí redaktor druhého dne sice poblahopřál, zároveň však trval na tom, že textu musí před uveřejněním požehnat právní poradce listu.

O dva dny později článek vyšel: slovo od slova tak, jak ho napsala. Už když pozdě dopoledne seděla u snídaně, začal jí nepřetržitě zvonit telefon. V okruhu jejích přátel a známých se nenašel nikdo, kdo by jí nechtěl gratulovat k vydařenému zásahu. Konečně někdo ten pomník svrhl z podstavce, konečně se někdo nenechal omámit Foretovým šarmem, konečně se někdo nenechal zastrašit pověstí a vlivem jeho ženy.

Když se kolem poledne Valerie sprchovala, zazvonil někdo u dveří. Valerie zašla do předsíně, stiskla tlačítko pro otevření dveří a běžela si zpátky pro župan. Když se vrátila do předsíně, stál před ní Victor Foret, v ruce velikou kytici. Dlouho se na ni díval a pak se usmál: „No, to jsem si myslel. Říkal jsem si, že jste to vy, kdo napsal ten článek. Seděla jste v první řadě vlevo, že? Hltala jste mě očima jako čtrnáctka. Nevěděl jsem, že jste novinářka, ale říkal jsem si, že se ještě někdy uvidíme. Tak nebo tak.“

Za dvě minuty ležel její župan na zemi a ona byla s Victorem v posteli. „Jak jsi mě vůbec našel?“ zeptala se ho, když se o několik hodin později loučili. „Ten, kdo píše takové texty,“ řekl, „by měl používat pseudonym nebo se nechat vymazat z telefonního seznamu.“

Victor byl vytrvalý. Volal jí dvakrát denně. Pokládala mu telefon. Opakovaně ji zval na oběd, odmítala. Osm týdnů se mu bránila, pak podlehla. Stala se milenkou ženatého muže. Milovala Victora Foreta tak jako nikoho předtím. Setkávali se několikrát týdně — vždycky přes den, vždycky tajně. Někdy u ní, někdy v hotelu, někdy ve volném bytě přátel. Hráli hru. Hru, která se jim oběma líbila. Utajení zvyšovalo její půvab a každé rozloučení posilovalo jejich žádostivost po příštím setkání.

„Co bys řekla na to, kdybych se nechal rozvést?“ zeptal se jí jednou.

„Nic,“ odpověděla.

„Proč nic?“

„Protože to by byl mezi námi konec.“

„Takže mě nemiluješ.“

„Jistěže ano.“

„Ale?“

„Žádné ale. Je to pěkné tak, jak to je.“

Čím víc se zdráhala, tím častěji o tom mluvil. Nakonec se chytila do pastí. Nakonec řekla ano. Ano, nech se rozvést. Ano, chci se stát tvou ženou. Chci to ze všeho na světě nejvíc.

To byl začátek konce. Teď to byl on, kdo nacházel pořád nové důvody, proč rozvod odložit. Důvody, které se Valerii zdály zprvu opodstatněné, ale brzy prokoukla, že jsou to výmluvy. Dostala strach, že jí Victor vyklouzne. Naléhala na něho, aby se setkávali častěji, aby spolu konečně strávili celý víkend nebo aspoň celou noc. Mluvila o tom, že si najdou společný byt. A že s ním chce mít děti. Udělala každou chybu, kterou udělat mohla. Uskromňovala se, snažila se mu splnit i ta přání, která vůbec nevyslovil. Potom ho zase celé dny nechtěla vidět, nebrala telefon a neotvírala dveře, když zvonil u jejího bytu. Vyzkoušela všechny rejstříky chování. Ke konci mu dokonce vyhrožovala, že řekne pravdu jeho manželce.

Nakonec se s ním rozešla.

A už o týden později s ním byla znovu v posteli. Všechno se opakovalo. Točili se v kruhu. Po každém rozchodu následovalo nové smíření. Její přítelkyně jí napřed fandily, utěšovaly ji, dávaly jí rady. Brzy však už o ní nechtěly ani slyšet, unuděně reagovaly na pořád stejné řeči. A nakonec už všechny jenom nadávaly na Victora Foreta, „pana Hajzlíka“, kterému Valerie dovolí — a když se tak nad tím zamyslí, vždycky dovolovala —, aby se k ní choval jako k hloupé huse. Valerie plakala. A slibovala, že tentokrát je to definitivní. Konec, napořád, navždycky. Konečně jí otevřely oči. Už není cesty zpátky. Adieu, monsieur Hajzlíku!

Ale netrvalo dlouho a kritika přítelkyň jí připadala jako zrada. Zrada na ní i na jejím milovaném. Zakázala veškeré vměšování zvnějšku, trvala na tom, že chce žít svůj život tak, jak sama považuje za správné, a jednou provždy odmítla

všechny námitky vůči svému vztahu. Počet jejích kamarádek se tak během posledního roku nevyhnutelně zmenšoval. Nyní už neměla nikoho, koho by mohla považovat za přítele.

Valerie seděla na lavičce v parčíku na avenue Raphael a nedbala na zvědavé pohledy dětí. Plakala. Současně však už začala zapomínat na důvod svého smutku. Naposledy vzlykla, odhodila papírový kapesník do koše a vydala se na cestu.

V podvečer téhož dne stál monsieur Hofmann před domem na náměstí Nadaud a snažil se přivolat taxi. I když věděl, že to bude stát spoustu peněz a že metrem by do cíle dorazil určitě rychleji, chtěl si užít toho luxusu nechat se svézt přes celou Paříž, ze severovýchodu až na jihozápad do Issy, kde měla sídlo televizní stanice *arte*.

Před čtyřmi týdny se u něj ohlásila mladá novinářka a ptala se, jestli by o něm mohla natočit film a jestli by pak byl ochotný přijít do studia udělat živé interview. „Proč já?“ zeptal se, „na mně není nic zajímavého.“ Valerie odpověděla, že právě o to jde; ten pořad se jmenuje „Sousedé jako ty a já“ a ukazuje docela normální život lidí v jejich čtvrti, jejich všední den, radosti a starosti. A kromě toho mu musí odporovat. Zjistila totiž, že na každém člověku se dá objevit něco zvláštního, jen když jste ochotní se pořádně podívat. „No,“ řekl váhavě, „možná máte pravdu.“ A honorář prý bude taky, ne sice zrovna velký, ale dost na to — zasmála se —, aby ji za něj mohl pozvat na večeři.

Taxikář si zákazníka nedůvěřivě prohlížel, jako by se chtěl přesvědčit, zda je skutečně schopen zaplatit tak dlouhou jízdu. Nakonec ho nechal nastoupit. Okružní dálnice byla jako vždy touto dobou ucpaná, proto zvolili cestu přes město. Přejeli Náměstí Bastily, o něco později překročili Seinu, vlevo nechali Slavkovské nádraží, projeli přes Montparnasse a za necelou hodinu dorazili na okraj města. Za dalších dvacet minut byli u cíle, v ulici Marceau v Issy. Monsieur Hofmann

zaplatil, počkal si na stvrzenku a vystoupil. Vešel do budovy a ohlásil se u vrátného.

Vzápětí k němu vstupní halou přispěchala Valerie. „Honem, honem. Musíme si pospíšit. Náš pořad už běží.“

Zavedla ho do maskérny, kde ho posadili před velké zrcadlo, zakryli kadeřnickým přehozem, trochu mu přičísli obočí, přepudrovali obličej a hřebenem rychle projeli vlasy.

Když vešli do studia, překvapilo monsieur Hofmanna množství shromážděných lidí. Všichni mluvili německy i francouzsky a zjevně bez námahy přecházeli z jednoho jazyka do druhého. I když Valerie spěchala, monsieur Hofmann všechny pozdravil stiskem ruky, jak byl naučený: režiséru, kameramany, osvětlovače, zvukaře i techniky. Všiml si, že se za jeho zády usmívají, ale bylo mu to jedno. Mladý muž mu protáhl pod sakem tenký kabel a na klopou připnul maličký mikrofon. Pak ho Valerie požádala, aby se usadil do jednoho ze dvou křesel uprostřed studia. Sama se posadila do druhého, zkřížila nohu přes nohu a podívala se na monitor stojící před nimi na podlaze. Právě na něm běžely poslední scény filmu, který se spolupracovníky o monsieur Hofmannovi natočila.

„Minuta,“ zavolal mužský hlas z temnoty studia. A vzápětí: „Ticho, prosím! Třicet sekund!“

Mademoiselle Blanche seděla na pohovce ve svém malém bytě v Belleville a dívala se na televizi. Nejprve uvažovala, že na ten večer pozve pár kamarádek, nakonec se ale rozhodla, že se na pořad bude dívat sama. Bezděčně se usmála, když se Georges ve studiu podíval přímo do kamery. A málem zvedla ruku, aby mu zamávala. Říkala si, že mu to sluší, a byla na něho pyšná. Ze všech mužů, s nimiž kdy něco měla, si vybrala zrovna tohohle hubeného mužíčka a zůstala s ním celý život. A dodnes toho nelitovala.

„Právě jsme vás viděli na ulici v Belleville,“ řekla Valerie, „a teď vás vítáme jako hosta v našem studiu. A spolu s vámi

vítáme i naše diváky ve Francii a v Německu. Jak se máte, monsieur Hofmanne?“

„Děkuji, dobře. Jsem jen trošku nervózní.“

„Hned na začátku vám položím dost osobní otázku: Jste šťastný?“

„Jsem spokojený, ano. Říká se, že stáří není pro zbabělce. Ale já jsem zatím zdravý. A občas jsem i šťastný.“

„Nemáte typicky francouzské jméno. Předpokládám, že pocházíte z Alsaska, nebo snad z Lotrinska?“

Mademoiselle Blanche zatajila dech. Viděla, že se Georges zarazil.

„Ne, ani jedno, ani druhé.“

„Ale?“ zeptala se Valerie.

Dlouho váhal, takže redaktorka navrhl: „Chcete hovořit o něčem jiném?“

„Ne. To jenom, že jsem o tom ještě nikdy s nikým nemluvil. Byl jsem Němec.“

Mademoiselle Blanche se prudce nadechla. Bomba byla odpálena. Už se to nedalo vrátit.

„Byl jste Němec?“

„Ano.“

„Ale teď jste Francouz?“

Georges přikývl.

„Proč jste opustil Německo?“

„Do dvanácti let jsem žil ve Frankfurtu.“

„Znamená to, že jste s rodiči odešel ze země za války?“

„Ne, odešel jsem bez rodičů. Sousedé mě zavezli na hranice. Tam se mě ujali otcovi přátelé. Žil jsem na jednom statku v Pikardii. Až po válce jsem se dostal do Paříže.“

„A vaši rodiče?“

Georgesův obličej na okamžik zkameněl. Sklopil oči a prázdný pohled upíral na podlahu. Zavrtěl hlavou.

„Nevím.“

„Nevíte?“

„Ne, už jsem o nich nikdy neslyšel.“